

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben:

Vidéken:

Egy hétre . . . I ker. Egy hétre . . . I ker. 50 Hfl.
Félévadra . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvasó szerkesztő:

II. MÓRICZ PÁL.

Kiadók és laptulajdonosok:

HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

DEBRECZEN.

Piaoz-utca 47. és 48. szám.

A királyi házról.

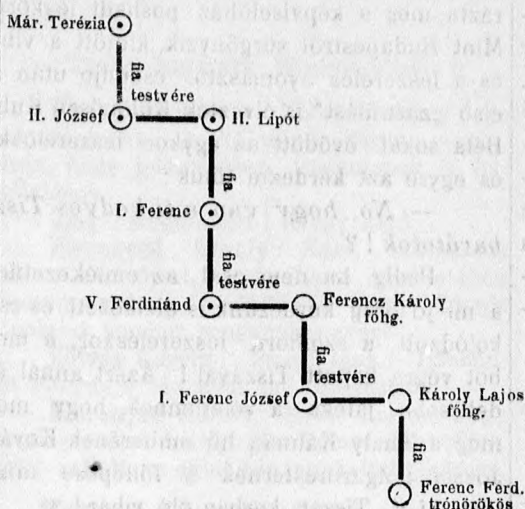
[A magyarság miért szorul hátra az udvarnál?]

A királyi ház eseményei, mint villamos erők érintik a nemzetet is, hol gyöngébb, hol erősebb áramként rezegtetik meg az érzéseket. Most utóbb a Ferencz Ferdinánd trónörökös nevének az egyenjogúsítása, a német kis fejedelmi ház által való adoptálása képez olyan eseményt, mely hir ha valóban bizonyul, messze beláthatatlan következményekkel jár; mert jól írja egyik munkájában Lorenz Ottokár, a nemrég elhunyt kiváló német történetíró, hogy a történelmi események megértésének — minthogy azok nem egyebek emberi cselekedeteknél — igen fontos kulcsa a genealogiai ismeret. Ebben sok igazság rejlik, mert hiszen egy ország sorsa még ma is nagy mértékben függ attól, hogy ki az, aki az élén áll; az *egyén* helyes megértésének és megítélésének igazi kulcsa pedig a *család* történetének az ismerete. Ezen az alapon igen sok tekintetben nagyon helytálló következtetés vonható a múltból és jelenből a jövőre; tehát kárba vesztett dolog, ha egy pillantást vetünk genealogiai szempontból a királyi házra. Hadd lássuk, mi jóval biztat sorsunk jobbra fordulása tekintetében ez oldalról a jövő.

Az oldalágak, mint fajfentartók.

A ma uralkodó Lotharingiai-Habsburg-ház anyai ágon, Mária Terézia ágán, folytatása ugyan a régi Habsburg-háznak, de voltaképpen a Lotharingiai ojtásból fakadt, egészen új hajtás. Teljesen elegendő tehát, ha most csupán ezt az új hajtást vizsgáljuk, annyival is inkább, mert immár nem kevesebb, mint hat generáció sarjadt ki belőle.

A Lotharingiai-Habsburg család genealogiai történetében örvendetes jelenség, hogy a trón nem egyenes elsőszülött ágon öröklődik tovább, hanem bizonyos, feltűnő gyorsan ismétlődő rendszerességgel odább-odább száll az utóbbszülött ágakra, úgy hogy a trónöröklés grafikai képe nem egyenes vonal, aminőnek lennie kellene, ha a trón apáról fiúra öröklődne át, hanem valóságosan lépcsőzetes ábrát mutat. Ime, a trónöröklés genealogiai rajza (Mária Terézia óta a trónrajutottak bekerített ponttal vannak feltüntetve):

Ez az oldalágra szállás, amennyiben emberi szemmel előrelátható, ismétlődni fog Ferencz Ferdinánd után is, mert az ő gyermekei a Hohenberg hercegek tudvalevőleg ki vannak zárva a trónöröklésből. Így tehát ő utána testvéreinek Ottó főhercegnek, illetőleg Ottó főherceg elsőszülött fiának van kilátása a trónra.

Ez a jelenség pedig, amely immár több generáción át rendszeresen ismétlődik, családi szempontból igen nevezetes. Mert azt mutatja, hogy az előbbszülött ágak kevésbé életképesek, vagy mondjuk szabatosabban: a fajfentartásra — eddig legalább — kevésbé képesek, mint az utóbbszülött ágak.

De van ennek jelentősége történelmi szempontból is. Mert a trón nem öröklődve apáról fiúra, minduntalan meg-megszakad az egyéni hagyomány, amely minden egyes családban a szülők egyéniségéből sugárzik ki, megtölti az egész családi légkört és többé-kevésbé átöröklődött minden egyes gyermekre. Mi ugyszólván minden trónváltozáskor egészen más családi légkörben, más családi felfogásban nevelkedett, egészen új emberrel állunk szemközt, akit még hozzá — születésekor nem tarthatván számon a trónra — rendszeren *nem is trónörökösnek nevelnek*.

A királyi család szaporasága.

Másik jellemző vonása a Lotharingiai-Habsburg-háznak a meglehetősen szaporaság. Mária Terézia tizenhat gyermeke közt csak három családofolytató volt ugyan, de a családnak 1737-től máig *százkilencvennégy* tagja született, akik közül *száztizennyolcz* elhalálozván, ma az uralkodóháznak *hetvenhat élő tagja van*, még pedig *harmincnégy férfi és negyvenkét nő*.

A család ma már eljutott a hatodik nemzedékig. Az első két nemzedék már egészen kihalt; a harmadik nemzedék 45 tagja közül is csak négyen élnek, köztük József főherceg (született 1833-ban.) Ferencz József ő felsége, aki 1830. augusztus 18-án született, a negyedik nemzedéknek legidő-

sebb élő tagja. A férfiak közt csak egy idősebb van nálánál, a harmadik nemzedékből való Rajner főherceg, aki 1827-ben született.

Feltűnő az a nagy különbség, amely a férfiak és nők közt az átlagos életkor tekintetében mutatkozik. Mig ugyanis a férfiak átlagos életkora 42 esztendő, a nőké csak 27. A legnagyobb kort mégis nő érte el: Mária Klementina főhercegnasszony, Lipót szicíliai herceg neje, aki életének 84-ik évében halt meg. A férfiak közt legöregebb volt Ferdinánd császár és király, aki meghaladta a 82 esztendőt.

Nagy leányáldás és házasodások.

Jellemző vonása az uralkodóháznak genealogiai szempontból az is, hogy mindig több nő volt a családban, mint férfi. A mai napig született nők száma 106, a férfiaké csak 88. Az élők közt a nők ez idő szerint *nyolczczal* vannak többen a férfiaknál.

A nőknek ez az állandóan túlnyomó száma pedig jelentős dolog történelmi szempontból is. Jelentős a *házasodás* fontos kérdésénél fogva. Mert valamint az egyes ember életében nagyfontosságú, gyakran döntő momentum a házasodás, épp úgy áll ez a családokra is. Az uralkodóházakra megéppenséggel sokszorosán áll — főképp a nemzetek szempontjából. Semmiképpen sem közömbös a nemzetre nézve, hogy uralkodóháznak valamelyik tagja — akár férfi, akár nő — kit választ hitvestársul.

Nézzük már most a nagy leányáldás természetes következményeit ebben a tekintetben. A királyi házban ma *nyolczkilenc* eladó leány van és számuk a legközelebbi években egyre szaporodni fog. Ennyi eladó lány gondot okoz még egy uralkodóháznak is. Főképpen a miénknek, amely a házasodásnál nagy tekintettel van egyebek mellett a vallásra is. Már pedig a római katolikus uralkodóházakban ez idő szerint nem sok a házasulandó fiatal ember; magában a családban pedig szintén csak három van. Menyasszonynak való ellenben van a többi római katolikus fejedelmi családokban is elég. Mi következik ebből? Az, amit az utóbbi időben mind gyakrabban tapasztalunk: hogy a Lotharingiai-Habsburg-ház leányai *nem uralkodócsaládokból választanak férjet*.

A magyarság hátrasszorítása.

Ez a dolog sokkal nagyobb jelentőséggel bír, mint első tekintetre látszik. Nekünk, magyaroknak meg egyenesen kárunkra van. Mert a ma érvényben levő rendelkezések szerint minő családok közt válogathatnak házasodásuknál a királyi ház tagjai, ha csak nem akarnak rangon alól való házasságot kötni és viselni annak következményeit? *Csakis az uralkodóházakka*

Nyári ruhák
tisztítását és festését

kifogástalanul teljesít **KONC JÓZSEF** kelme-festő és ruha tisztító Debreczen. Üzlet: Battyányi-u. 2., műhely: Vár-utca 3. (Zenede épület.)

egyenlő rangu főuri családok közt. Ilyen család pedig van Ausztriában, meg Németországban elég, de nálunk, Magyarországon csak egyetlen egy: az *Esterházy hercegi család*. Abban sincs ez idő szerint házasulandó férfi. Kiknek van tehát kilátásuk a magyar királyi ház leányainak kezére? Az osztrák, cseh és német főuraknak, akiket sorsuk abba a kedvező helyzetbe juttatott, hogy egyenlő ranguaknak vallhatják magukat az uralkodóházak tagjaival.

Nagyon természetes, hogy minden ilyen házassággal egyre előbbre nyomul, egyre erősödik az osztrák, cseh és német befolyás az uralkodó család körében, sőt kebelében belül. A magyar meg mindinkább hátraszorul. Súlyos csapás ez ránk nézve nemzeti szempontból és sajnos, nem igen van rá kilátás, — amint itt kifejtettük — hogy a közel jövő e tekintetben enyhülést hozzon.

Sz. K. Z.

A trónörökös nejének adoptálása.

Az Új Hírek írja. Illetékes helyről kapjuk e sorokat:

Bécsben már régóta gondoskodnak róla, hogy a magyar trónörökös nejét „ebenburtig” tegyék. Első sorban a magyar király gondoskodásának tárgya ez, aki igen kedveli Hohenberg hercegnőt és ki már eddig is erős akarattal hallgattatta el a gyűlöletes áskálódást Hohenberg hercegnő személye ellen. Eppen a hercegnő ellenségei hozták forgalomba a hírt, hogy Hohenberg Zsófia fenség címre vágyik és éppen a hir hallatára keletkezett ő felsége szívében az elhatározás, hogy a trónörökös neje ezt a címet meg is kapja. Hogy ennek adoptió volna a módja, pláne, hogy a mecklenburg-strelitzi fejedelmi ház útján, azt én nem hiszem.

Nem hiszem pedig azért, mert ezzel az adoptióval német uralkodó család tagjává válnék a trónörökös neje, tehát német birodalom alattvalójává is. Nem hiszem másodsor azért, mert az „ebenburtig“-séggel nyomban osztrák hercegekké serdülnek és mint Archidux Austriae a legidősebb fiú joga feltámad a trónörökléshez. Egészen más az, ha a fejedelmi kegy a pusztán „fenség” címet juttatja Hohenberg hercegnőnek. Ami pedig bekövetkezik igen gyorsan, mert ez iránt — Habsburgok irattárában talált minta szerint — a tárgyalások folynak a római Kuriával.

Országgyűlés.

[Budapest, 1904. június hó 21-én.]

Eredeti tudósításunk.

Vihar — Zártülés.

Aligha gondolta volna a galaczi hírhedt konzul, mikor a német írást Debreczen hatóságának megküldötte, hogy abból meg kormánytostorozó vihar támad. A kötelességtudó debreczeni polgármester sem gondolt bizonyosan másra a német írásnak a visszaküldetésével, hogy a közközlésen tömött császári és királyi konzul urat kitanítja egy kicsit a magyar nyelv tiszteletére. A ki a magyar pénzen hizik, legalább magyar nyelven beszéljen a magyar hivatalokkal, az alkotmány, de az emberség is így írja

ezt elő . . . Midőn pedig a debreczeni „nix-dájes” miatt neki vadult a galaczi osztrák-magyar konzul és panaszt tett a kedves Tisza István miniszterelnöknek, bizony Tisza sem gondolt arra, hogy az ő hü ellenzéki orosz-lánjai megsokalják a csuf komédiázást és végre az igazi szenvedély hangjával bödülnék majd reá és karommal támadnak reá, hányive i, igazi Tisza Istvános göggel azért rikkantotta el magát, hogy a konzulnak volt igaza; mert pontum: tudni kell Debreczenben is — németül . . .

Ez a nyilatkozat, mint villámcsapás rázta meg a képviselőház poshadt légkörét. Mint Budapestról sürgönyzik, kiűtött a vihar és a leszerelés nyomasztó csöndje után az első „zárt ülést” is élvezték Különösen Kubik Béla sokat évődött az egykori leszerelőkkel és egyre azt kérdezte tőlük:

— No, hogy van a ti kedves Tisza barátotok!?

Pedig ha nem csal az emlékezetünk, a mi jó öreg kuruczunk is ölekezett és csököldözött a szomorú leszereléskor, a most bot végre kapott Tiszával! Azért annál érdekesebb játéka a véletlennek, hogy most meg a Thaly Kálmán hü emberének Kovács József polgármesternek a föllépése miatt tört ki a Tiszát korbácsoló vihar!

A folyosón puskaporos a hangulat. Az imént járt Gál Sándor, Sebes Dénes és Rákosi Viktor az elnöknek, hogy a Debreczen-galaczi incidens dolgában napirend előtt való felszólalhatásra kérjenek engedelmet, Perczel Dezső azonban ezt megtagadta, a mire az ellenzék elhatározta, hogy zárt ülést kér. Az elnöki előterjesztés során Gualés Godefrid bíráló bizottsági tag leteszi az esküt. Hieronymi kereskedelmi miniszter pedig jelentést nyújt be a nagybányai viczinálisról és egy jelentést a vidéki malmok őrléséről. Maróthy László a mentelmi bizottság előadója tizenkét rendbeli jelentést terjeszt elő.

Vihar támad.

Elnök bejelenti, hogy Rákosi Viktor, Gál Sándor és Sebes Dénes napirend előtti felszólalhatására kértek engedelmet, hogy a miniszterelnöknek a galaczi konzul német nyelvű a tirata dolgában tegnap tett nyilatkozatát szóvá tehessek. Az engedelmet nem adhatta meg, mert az ország érdekében nem tartotta megengedhetőnek, hogy a napirend tárgyaitól elvonassék a ház. (Nagy zaj a baloldalon.) Kéri a házat, megadja-e az engedelmet a felszólalhatásra igen vagy nem?

Lovászy Márton indítványozza, hogy egyenkint, minden képviselőre külön-külön tegye fel a kérdést; mert lehetnek olyanok is a házban, a kik az egyiknek megadják az engedelmet, a másiknak nem.

Lengyel Zoltán szerint semmiaron szavazni nem lehet. (Nagy zaj a jobboldalon.) Ne énekeljenek, előbb várják meg a textust. (Derűltség.) Kéri a kérdésnek külön-külön való fellevesét.

Kubik Béla szintén ezt óhajtja. Lovászy Márton kijelenti, hogy ő Gál Sándornak megadná az engedelmet, Rákosi-nak — ellenben nem. (Derűltség a jobboldalon.)

Rákosi beszél.

Elnök: Rákosi Viktor képviselő urat illeti a szó.

Rákosi Viktor: T. ház! Megjelentem ma reggel a ház elnökénél és napirend előtt való felszólalásra jelentkeztem egy oly ügy

ben, a mely tegnap még csak a galaczi konzulatus botránya volt, ma pedig már a miniszterelnök ur botránya. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Az elnök ur szíves volt nekem kijelenteni a következőket, hogy a ház asztalán oly fontos törvényjavaslatok vannak, azoknak letárgyalása annyira sürgős, bizonyára úgy gondolta, hogy a miniszterelnökre nézve sürgős. (Egy hang jobbfelől: Az országra nézve! Zaj.) tegyük fel az országra, hogy ő az engedélyt meg nem adja. Azonban én azt feleltem arra, hogy lehet, hogy e törvényjavaslatok és ezeknek gyors letárgyalása szoros összefüggésben állanak az ország anyagi érdekeivel, egy országnak azonban nemcsak anyagi, hanem erkölcsi érdekei is vannak. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) és valamint nekünk kötelességünk sikra szállni, a mikor az ország javai forognak veszedelemben, kötelességünk sikra szálítani akkor is, a mikor az ország erkölcsi javait akarják csorbítani. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Ezért kértem az elnök urtól szót, de megtagadta tőlem, mivel azt hiszem, szolgálatot akar tenni másoknak, kiknek ennek a tárgynak napirenden való tartása kényelmetlen és alkalmatlan. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: Az elnöki széknek ilyen, ha bár burkot meggyanusítása meg nem engedhető. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Igazat mond.) Az elnöknek a házszabályok felett kell örködni és az elnöknek olyan vitát, a melyet a házszabályok kizárnak, meg nem engedhet. Ezt mondtam a t. képviselő urnak. Megmondtam, hogy ezt az ügyet két uton hozhatja a ház elé: önálló indítvány alakjában, vagy pedig interpelláció képen. (Zajosellenmondás a bal és szélsőbaloldalon. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Soha sem intézik el.)

Napirend előtti felszólalás formájában még kevesbé nyernek az ilyen ügyek elintézését. mint hogy napirend előtt a ház úgy sem határozhat. Minthogy ez a kérdés az általános politikai helyzetre vonatkozik, a költségvetés általános tárgyalása alkalmával is lehet erre kiterjeszkedni.

Lengyel Zoltán: Akkor ne mondják, hogy becsempészik!

Elnök: A mit az elnök meg nem engedhet, azt nem lehet tőle követelni és nem is méltó dolog az ilyen dolgok provokálása. (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: ez a nemzeti becsület.) A nemzeti becsület mindig napirenden van és épen azért tessék az ily ügyekről akkor szólni, mikor határozni is lehet róluk. (Nagy zaj a bal és szélsőbaloldalon.)

Lengyel Zoltán: Akkor aztán azt mondják, hogy becsempészés!

Olay Lajos: A magyar nyelv van megáramadva! (Nagy zaj a bal és szélsőbaloldalon.)

Rákosi Viktor: Bocsánatot kérek, hogy az elnök urat burkoltan gyanusítottam, jövőben nem burkoltan fogom gyanusítani!

Olay Lajos: Nyíltan szembe vágom az igazságot! Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.

Rákosi Viktor: Az ország legnagyobb erkölcsi érdeke, hogy meggátolja azt, hogy bizonyos visszaélést, türt állapotot a miniszterelnök ur törvényerővel ruházzon fel, a képviselőháznak pedig kötelessége, hogy ennek a régi türt állapotnak, ennek a visszaélésnek véget vessen. Az elnök ur ezt akarja megakadályozni. Igaz, hogy azt mondta, hogy az ügyet indítvány alakjában hozhatom ide vagy az interpellációs könyvbe bejegyezhetem, de az indítványokat és az interpellációk elintézését elodázzák, elikkasztják. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Ellentmondás a jobboldalon) a miniszterek nem felelnek. Tessék csak a napirendet megnézni, tőlem is van ott interpelláció, amelyet másfél évvel ezelőtt tettem. A miniszterek akkor

felelnek, ha segítségüket. va teljesítette urat közjog rendre: me mat személ nyivel inká embert, a l szágunkat s sőbaloldal dalon.)

Ságby érdekeben gyakorlat m elnökség a volna. amik Elnök a kérdést.

A ház adta meg a Gál S az engedél

Kubik helytelenül odaszól az kodik.

Elnök Sebes a többség a Elnök

át: a vasu törvényjavas első szónok

Kovács Eötvös Azt a dolgo

Olay I kérelmező i előre elkész nőnek.)

Elnök kért. Elren el a karzat

Ez me pedig a zár

Rátkay zárt ülést é nélkül szakí volt ilyen tá lete ellen.

a kormányo a német ny szág hivatal terelnök sze nyelv.

Ugron Rátkay és többség, német nyelv a galaczi ke hatja a né

Egy n olyan maga zeti becsüle

lás, hogy is ez a párt T

És a mig n dologba ne zeti becsüle tani.

Eötvös telen betola lónak mond törvény, Tis nyomorult

Nem engedj dést. Idege alkotni örül

Ha valamé

felelnek, ha akarnak. Nem teljesítik kötelességüket, valamint hogy az elnök ur sem teljesítette tegnap, a mikor a miniszterelnök urat közjogunk eltiprásáért nem utasította rendre: mert ha Kubik Béla képviselőtársamat személyes sértésért rendreutasítja, menyivel inkább kell rendreutasítani azt az embert, a ki az egész közjogunkat és országunkat arcúli. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Zajos ellentmondás a jobboldalon.)

Kavarodás.

Sághy Gyula: A tanácskozás nyugalma érdekében kéri az elnököt, maradjon a régi gyakorlat mellett. Sose volt eset, hogy az elnökség a kérdés különvételét megtagadta volna, amikor ezt kérték.

Elnök erre tényleg külön-külön teszi fel a kérdést.

A ház többsége Rákosi Viktornak nem adta meg az engedelmet a felszólalásra.

Gál Sándorra nézve 76-an megtagadták az engedelmet, 46-an megadták.

Kubik Béla kifogásolja, hogy a jegyzők helytelenül ejtették meg a megszámálást és odaszól az elnöknek, hogy megint pártoskodik.

Elnök Kubikot rendreutasítja.

Sebes Dénesnek szintén nem adja meg a többség a felszólalásra az engedelmet.

Elnök: És most a napirendre térünk át: a vasutasok fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat folytatódó tárgyalására. Az első szónok?

Kovács Pál jegyző: Udvary Ferencz!

Eötvös Károly: Így nem tárgyalunk. Azt a dolgot előbb el kell intézni.

Olay Lajos: Akkor beadjuk a zárt ülést kérelmező ívet. (És Olay erre kapja a már előre elkészített ívet és átnyújtja az elnöknek.)

Elnök: Husz képviselő ur zárt ülést kért. Elrendelem, hogy a közönség hagyja el a karzatokat.

Ez megtörténik, a mire szünet, majd pedig a zárt ülés következett.

Zárt ülés.

Rátkay László indokolja, miért kérték a zárt ülést és nehogy azt gondolják, hogy ok nélkül szakítják félbe a tárgyalást. Sohasem volt ilyen támadás a magyar nemzet becsülete ellen. Eddig az állapot mindig az volt a kormányok részéről, hogy türt helyzet volt a német nyelv a diplomáciában. Magyarország hivatalos nyelve a magyar. A miniszterelnök szerint törvényes szokás a német nyelv.

Ugron: Alávalóság!

Rátkay: 1867 óta nem volt kormány és többség, mely ne jelentette volna ki a német nyelvet türt helyzetnek. Tisza szerint a galaczi konzul a jövőre is joggal használhatja a németet.

Egy nemzetnek legfőbb vágya nyelvét olyan magaslatra emelni, a melyet a nemzeti becsület megkíván. Nincs más kigazolás, hogy ismerje be tévedését Tisza, vagy ez a párt Tisza helyzetét lehetetlenné teszi. És a mig nincs elintézve a dolog, fontosabb dologba nem foghatunk, mert előbb a nemzeti becsületen ejtett sebet kell meggyógyítani.

Eötvös ágyuzik.

Eötvös Károly: A német nyelv szemtelen betolakodását Tisza törvényen alapulónak mondta. Mikor Kubik kérdezte, hol a törvény, Tisza a szólásjogra hivatkozott. Ez nyomorult összezavarása a fogalmaknak. Nem engedjük levenni a napirendről a kérdést. Idegen nemzet számára szokásjogot alkotni örültség volna. (Taps a baloldalon.) Ha valamely jelenség ismétlődik százszor,

ez akkor sem szokás. Kellék az, hogy a szokás okos, észszerű legyen és hogy a nemzet becsülete ellen ne vétson. Szabad-e egy nemzetet ilyen helyzetbe kényszeríteni, hogy közös, rongy osztrák tisztviselők a nemzettel paczkázhassanak. Ez a kérdést ilyen alakban elintézni nem lehet. A mig egy becsületes ember lesz itt, addig a dolog a napirendről le nem kerül. Debreczen polgármestere akkor becsületes ember, ha álláspontja mellett marad. A kormánynak helyre kell igazítani tévedését, hibáját, mert nem tőrjük, hogy a nemzet érzelmeit lábba tiporják. (Taps balról.)

Tisza helyett Hieronymi.

Hieronymi Károly: Tisza hivatalos ügyben távol van. A kölcsönös ildom megkívánja, hogy jelenlétében történjenek a felszólalások.

Olay: Megszökött! (Nagy zaj.)

Hieronymi Károly: Kéri, szüntessék meg a zárt ülést, mert Tisza távollétében nincsen értelme. Csodálkozik, hogy Eötvös a galaczi konzult rongynak nevezi.

Eötvös Károly: Igen! Igaz! Pénzünket elfogadja, de nem tud magyarul.

Hieronymi Károly: Nem helyes, hogy magánemberek érdeke késedelmet szenvedjen. Ezért kellett az aktát mindenekelőtt elintézni.

Harc a Tisza-rendszer ellen.

Szederkényi Nándor szintén tiltakozik Tisza tegnapi nyilatkozata ellen. Hajlandó ezt a kérdést most nem bolygatni, ha a többség a kérdést napirendre tüzi. (Zaj, ellentmondás jobbtól.) Tudomásul veszi, hogy a többség nem akarja a kérdést napirendre tüzni, ennél fogva az ellenzék holnap megint idehozza ezt a kérdést.

Sághy Gyula kijelenti a nemzeti párt nevében, hogy nem azonosítja magát Tisza felfogásával. Ezt a kérdést nyíltan kell tárgyalni és megbeszélni kell. Reméli, hogy a miniszterelnök módját leli majd a reperációnak, mert különben elsöpri a közvélemény.

Polónyi Géza szerint itt a kérdést elintézni nem lehet. Szó csak arról lehet, hogy az elnök megtagadta a napirend előtt való felszólalásra a jogot. Tudomásul vesszük ezt, kapcsolatosan azzal, hogy a többség ebben a kérdésben szolidaritást vállal a kormánnyal. Tisza állásfoglalása nem nyelvbojtas. Ez egy rendszer, ez egy kormányzati irány. (Helyeslés balról.) A miniszterelnöknek sejtelve sincs a magyar közjogról. Emlékeztet Héderváry bukására. Ilyen miniszterelnökkel szemben minden eszköz megengedett.

Hogedüs Sándor céltalanannak tartja a zárt ülést. Ezt az ügyet így nem lehet elintézni.

Kaas Ivor báró türtetlennek tartja az ilyen czudar állapotokat, majd német nyelvre fordítja a beszédet. Der Herr Ministerpräsident ist ein grosser Mann weil diese Altsprache in Ungarnland . . . (Nagy nevetés balról és taps, a szónok szavait még a gyorsírók sem tudják jegyezni.) Azt mondja a jobboldal, hogy országos érdekek kívánják a tárgyalások folytatását, ám ő azt mondja, — **inkább akadjon meg minden tárgyalás a parlamentben, de ez legelső kérdés.** A nemzeti becsület követeli az elégtételt. Ha a kérdést napirendre tüzik, akkor vége lesz a zárt ülésnek.

Kubik Béla: Igaz, hogy a zárt ülés nem vezet célhoz, de addig nem engedünk, mig elégtételt nem kapunk.

Elnök ezután nyílt ülésben megállapítván a holnapi ülés napirendjét, az ülés véget ért.

Vármegyénk és közelvidéke.

Bocskay szobrára. Nincs nap, hogy újabb adomány ne érkezne **Rázsó Gyula** alispánhoz a hajduböszörményi Bocskay-szoborra. Ujabban dr. **Czeglédy Mihály** vármegyei ügyész adományozott reá 500 koronát.

Megyebizottsági tagok szaporítása. Hajdumegye közgyűlése tudvalevőleg elhatározta, hogy a legutóbbi népszámlálás adatai alapján fölemeli a megyebizottsági tagok számát és a kerületeket újra besosztja. A megyegyűlés ezen határozata ellen senki sem felebbezett, miért is azt ma jóváhagyás végett felküldték a belügyi kormányhoz.

Felakasztotta magát. Hajduszboszról írja levelezőnk, hogy ott **Lisztos Imre** nevű fiatal gazda felakasztotta magát. Nemrég ugyanis egyik jóbarátjától nagyobb összeget kért kölcsön és azzal az ujfalu vásárra ment, hogy ott jószágokat vásárol. Mulatás közben rossz társaságba keveredett és a magával hozott pénzt elherdálta. Mikor kijózanodott, annyira elbusulta magát, hogy otthon önakasztással vetett véget életének. Mire hozzátartozói észrevették, már elszállott belőle a lélek. Hátrahagyott levelében azt állítja, hogy azért lett öngyilkos, mert nem mer többé barátja szemébe nézni.

Az ujjvárosi inség enyhítése. A balmazújvárosi munkásnyomorról közölt tudósításaink országszerte fölkellették az érdeklődést irántok. A birtokosok és bérlők sok munkásnak igyekeznek munkát adni, sőt önként emelték sokan a munkabéreket is, mert belátták, hogy a munkások az eddigi keresetökből a nagy drágaság miatt megélni nem tudnak. E helyt említjük meg, hogy például **Fried Emil** ohati bérlő a tavaszi kaszálás óta a kikötött fizetésen és ellátáson felül az összes gazdasági cselédek közt 1—1 kiló szalonnát és 1—1 liter pálinkát osztott ki hetenkint. Más bérlők és birtokosok pedig élelmiszerekben nyújtanak a szerződésben kikötötteken felül kedvezményt a munkásaiknak.

Rácz Gábor búja. Nagy csapás érte **Rácz Gábor** püspökladányi szegény embert. Félített jószágja, a Riska tehén világgá ment, elbitangolt. Az előjáróság körözi a Riskát.

Hajdumegye segélyt kér. A megyei közigazgatás költségeinek fedezésére az alispán 3305 korona pótszegélyt kér a belügyi kormánytól kiutalni. A megye indokolt kérelmét valószínűleg teljesíteni fogja a kormány.

Választók névjegyzéke. A megye központi választmányához az 1905. évi választók névjegyzéke ellen 14 felebbezés érkezett.

Natalia vezekel . . .

[Budapesti levél.]

Ezt a hírt olyan férfiú mondotta el, a ki néhai Milán király barátságával dicsekedhetett és aki ma is nyomon kíséri a letűnt Obrenovics ház tájékán történő eseményeket. Igaz, hogy a háznak nincs már lakója egy se. Aki még él e hajlék lakói közül: **Natalia** az egyetlen. A volt királyné, a kegyetlenül meggyilkolt fiúnak édes anyja. Aki, mikor otthagya Szerbiát örökre, otthagya egyházát is és a római katolikus egyháznak tett fogadalmat. Nos, ez a **Natalia** királyné, a kinek orczáján mély barázdát hasított az idő

és akinek sűrű hajfonatából alig-alig feketelik már a fiatalság hajszála, vezekelni készül. A kruschedoli kriptához készül, régi egyházához készül, a csár elé készül és megtört lelkének egyetlen vágya, hogy fiának tetemét visszazerezze magának Szerbiából, apja mellé temettesse és a maga számára is sírhelyet akar kikönyörögni magyar földön volt férje mellett, édes fia mellett. Ő, akinek öntudatlanul is annyi része volt az Obrenovics ház szomorú bukásában.

A Milán király magyar barátja elmondta, hogy Natália még a múlt hónapban írta meg levelét Miklós csárhoz: Babonás félelemmel nyilatkozik arról, hogy fiának meggyilkoltatása áldozat az ő hitehagyásáért. A melyért immár vezekelni akar. De a vezekléséhez kell, hogy szent helyhez záródokolhassék. Szentté lesz a kruschedoli kolostor kriptája, miheiyt az ő szerencsétlen magzatának ott lesz a koporsója.

— Életem néhány esztendejét ott akarom elzokogni, írja Natália másik levelében volt férje egyik hű emberéhez, a ki most Szabadkán tartózkodik.

A holttest megszerzése, fejezte be mondanivalóját néhai Milán király magyar barátja, nem ütközik nagy nehézségbe. Örömmel szabadul tőle Péter király épp úgy, mint azok, a kik előtt néhanapján mégis jelentkezik a meggyilkolt Obrenovics hazajáró lelke.

Mi az ujság?

Öngyilkosság a férj koporsója mellett. Nagyváradról írják: Demetrovits András 68 éves borbély hosszas betegség után tegnap kiszenvedett. A holttestet Hármass utca 9. sz. alatti lakáson kiterítették. Özvegye, ki 65 éves, a halottas szobában hétfőre virradóra felakasztotta magát, mire tettét észrevették, meghalt, Férje mellé kiterítették. A két szerencsétlen öregnek senkije nem maradt.

Br. Bánffy háza. Az U—g írja: Bánffy Dezső báró, Szeged város első kerületének új képviselője, mint Szegedről jelentik, — házat vásárolt kerületében. A szeged-csongrádi takarékpénztárral szemben levő kétemeletes bérházat vette meg az új követ örök áron, de az ócska bérházat nem hagyja meg mai állapotában, hanem lebontja és pompás modern palotát épített a helyébe.

Tizenegy óráig a halál tor kában. Papp Jónás kávási lakos három társával egy kutat vett. Mindjárt hozzá is láttak a kut kitakarításához. Papp lement egész a kut fenekére. A kut oldala deszkával volt kirakva, s az odvas deszkákat akarta kiszedni a fenékről. A deszkák kiszedésekor a kut hirtelen omladozni kezdett. Társainak még volt idejük, hogy a szabadba jussanak, de Papp felett a kut teljesen összeomlott. Rémes kiáltás hallatszott a kut fenekéről, de az ott állók nem tudtak segíteni. A kiáltás mindig halkabb és halkabb lett, míg végre teljesen megszűnt. Az előljárási csendőrség vezetésével hozzálátott Papp kimentéséhez 11 órai fáradtságos munka után Boros Gergelynek sikerült Papot a kut mélyéből a földszinére hozni, s a körülállók óriási csodálkozására, a holtnak vélt ember elaléltan, de nem holtan került ki a kutból. A felette összeomló deszkák ugyanis az omló földet telfogták s Papp a félméteres vízben töltötte összehúzódva a rémséges 11 órát. A bátor életmentőnek a különben is jómódu Papp 200 koronát és egy tehenet ajándékozott.

Legendák egy királyi sír körül.

— A lelkiismeret kísértetei. —

Most egy esztendeje az egész világot felkavarta a szerb királyi pár megöletésének híre. Ez évszázadokra kiható botrány elsimult; a nagy világ belenyugodott abba, hogy ez a szerb dolog jóvá már amugy sem tehető, napirendre tért tehát fölötte. Hanem azt a kettős sirt abban a véres országban fantasztikus árnyak lebegik körül: a lelkiismeret kísértetei. Egy belgrádi levél most, a gyilkosság évfordulója alkalmával sok érdekes dolgot mond el, aféle utazást e sirdomb körül.

Kötetbe foglalhatnám azokat a legendákat — írja a belgrádi levelező — amelyek e sír körül támadtak. A szerb nép, ez a hallgatag, aljas indulatu tömeg, a melyet a vérontás tradíciója nevelt ilyené, titokban adja szájról-szájra ezeket a legendákat, amelyek közt a következőnek igen mély értelme van.

Egy éjszaka, amikor elhallgatott a kávéházakban a zaj és álomba merült Belgrád városa, sötét ruhába burkolt alak suhant be a konak kapuján. Az őrtálló katona az alak láttára annyira megdöbben, hogy szólni sem tudott s átbocsátotta a sorompón. A különös alak ily módon föltartóztatlanul bejutott a király hálószobájáig. Ott kopogtatott.

— Ki az? — hangzott belülről egy megriadt hang.

— Nyisd ki, Péter, — volt a felelet. Az ajtó kinyílt s az alak belépett. Nyugodtan betette maga után az ajtót, aztán így szólt:

— Péter, tudom, hogy nem alszol ilyenkor, eljöttem tehát beszélgetni veled.

— Ki vagy te, aki ilyen vakmerően betolakodol hozzám?

— Nem ismersz reám? En a lelkiismeret vagyok... Figyelmeztetni jöttem, hogy június 11-én valami történni fog itt nálad. Légy résen, Péter!...

Ezzel az alak ismét eltávozott és Péter megdöbbenve nézett utána.

Ugyanez időtájt sok ilyen sötét alak járt Belgrádban s benyitott sok házba, belépett sok hálószobába s a felriadt alvóknak ugyanezt mondta. Másnap reggel tömredék sápadt arcot lehetett Belgrád utcáin látni...

Nem tudom, ki találta ki ezt a mesét, hanem futótüzként terjedt el a városban, s erről beszéltek heteken át minden társaságban. A mikor pedig a június 11-iki dátum közeledett, az izgatottság nőttön-nőtt. Végre elérkezett a retteget nap. A korcsmákban dözsölések hangjai csaptak ki az éjszakába s az uri házak egynemelyikében szintén mulattak. Hanem a királyi palotában háromszoros örök által körülvevett hálóteremben imádkozva és sirva töltötte éjszakáját Péter király. Az a sötét alak, amely egy éjjel belopózott hozzá, ott ült vele szemben az asztalnál s hajnalhasadásig mesélt a királynak arról, hogy mi is történt ezelőtt egy esztendővel ebben a palotában...

Ime, ezeket mesélik egymásnak a belgrádiak s a ki a legendát hallgatja, keresztet vet magára ijedtében és utolsó betűig elhízi azt, amit hall.

Egyházak és iskolák.

Zsinati képviselők választása. A tiszántuli ev. ref. egyházkerületből, a f. évi november 10-re engedélyezett református zsinatra küldendő képviselők megválasztását most rendelte el Kiss Áron püspök. A ref. egyház önkormányzati szervezete alapján, minden egyes egyházközség szavazattal bir, a lélekszám aránya szerint.

A képviselőket egyházmegyénként választják olyformán, hogy minden egyházmegye egy rendes és egy póttagot küld a zsinatra. A négy legnagyobb egyházmegye (alsószabolcsi, debreczeni, hevesnagykunsági és békéshátsági) tekintettel a lélekszám-arányra 2—2 zsinati képviselőt küld. A kerületben levő fő- és középiskolák s tanítóképzők tanárai, saját kebelükből szintén 2—2 képviselőt választanak szavazat útján. Az őszi kerületi gyűlés fogja a zsinati képviselőket számba venni és megerősíteni. Igen sok érdekes tárgya lesz e zsinatnak, közöttük legfontosabb az egyházi törvények átdolgozása, melynek országos előmunkálatait Hajduböszörményi lelkésze s a tiszántuli egyházkerület kitünő főjegyzője: Zsigmond Sándor esperes épen a napokban készítette el s adott ki.

Debreczeni Lelkeszi Tár. Ily címen adott ki egy évvel ezelőtt egy tartalmas kötetet S. Szabó József kollégiumunk jeles vallásánára, A lelkeszi dolgozatok köréből a tiszántuli ref. egyházkerület tudós papjainak legszebb munkáit gyűjtögette össze ebben a szerkesztő. Most fog megjelenni a Debreczeni Lelkeszi Tár második kötete, hasonló változatos értékes tartalommal. A mű megjelenését ev. ref. lelkeszi körökben nagy érdeklődéssel várják.

Javitó, pótló és magánvizsgák a ref. főgimnáziumban. A főgimnáziumi igazgatóság előterjesztése alapján Kiss Áron püspök következő sorrend szerint rendelte el a jövő 1904—5. iskolai év elején tartandó javító, pótló és magánvizsgákat:

1. Javitó és pót. vagy magánvizsgálat a VIII. osztálynak szept. 1-én.
2. Javitó vizsgálat az I—IV. osztályokból szept. 2-án.
3. Javitó vizsgálat az V—VII. osztályokból szept. 3-án.
4. Fölvételi vizsgálatok bármely osztályból szept. 1. és 3-ik napján délelőtt.
5. Magánvizsgák az I—IV. osztályokból szept. 5-én, az V—VII. osztályokból szeptember 6-án, délelőtt írásbeli, délután szóbeli.

Társas-élet.

— A Hegedüs Sándor czég lovakat vásárol. — Taligya a könyvterjesztés szolgálatában. —

Még az sem történt meg, hogy könyvkereskedő lovasárlásra adta volna a fejét. Itt Debreczenben az is megtörtént. A László Albert és társa utóda czég s a Kazinczy könyvterjesztő társaság bámulatosan buzó, kitaró társfőnöke, a mi kis fürgé Hegedüs barátunk rászánta a fejét a lovasárlásra. Nem tánczosléptű, hanem szvós, kitaró kocsilovakat keresett és vásárolt össze hat darabot Hegedüs barátunk, a ki a lovasárláshoz a tudományt az öreg Dumas „Három testőr” regényének a leírásából merítette. Abban a könyvben van megénekelve a híres D'Artagnan testőr lova, mely sem szép, sem ifju nem volt, hanem a kitaró menetre nem volt párja...

Hegedüs barátunk is ilyen D'Artagnanféle testőr paripákat keresgetett és vásárolt, azt is megmondom, hogy micsoda czélra.

A mi Hegedüs barátunk és társa a protestáns lelkeszi könyvtárt akarja megalapítani tudós tanárok és lelkeszek közreműködésével. A tanárok és lelkeszek írják a könyvtárt és Hegedüsék gondoskodnak a kiadásáról és terjesztéséről még pedig, mivel vasuti kocsik nem jártak csöndes vidékeken, falvakban is sokan dicsérik az Urat, kálvinista papok, ezeknek a felkereséséért vásárolta Hegedüs a lovakat. A könyvvel

rakott csir helyekre h leginkább kik a jó re tisztességes

A gő denesetre czég hat kívánjuk, h legyen mel

U.

Kiss

A tis szeretve-ti Áron püs élénk rés Az egyes dóan figy meglátoga

Éven látogatni érettségi v maros-Szi gatásra, k ősz pátriá kisérétébe

Az napon át pelni. Sz ünnepség gadtatásán

Politik

Abból Ferencznek állapota a gyobb sétat tiszteletére Ferenczen László, gr Viktor, Kál Endre, Vis S urmann János, Les Béla, Káll Gyula, Gal vettek rész mozta term

A va aki boldog erővel indu feladatának is mondtak kérdésekkel esett szó debreczeni rázó politik mentálták és közjogel kérdésben r tanak. Érd hangon ug szemrehány hogy felkav

— E vást rábiz viselőkre,

Debre az egyik k

A gyületnek másrészt a való haszn haszonnal

josné, Faragó Istvánné, Demeter Pálné, Kovács Mihályné, Czobor Károlyné, özv. Juhász Istvánné, özv. Egri Imréné, Varga Jánosné, Szodrai Jánosné, Gáll Ferenczné. A szegény kofák a város urait hivatalról hivatalra végig járták már, hogy a sátraikat éjszakára is kívül hagyassák, de eredménytelenül. A hatóság nem segít a bajon, hanem birságol.

— **A búcsúzó szénior.** Főiskolánk derék volt széniora Harsányi Pál okleveles lelkész miután hivatalos széniori évét betöltötte, elődjeinek példája szerint, de meg a régi szokás szerint is, kimegy külföldre, hogy tudományát öregítve azt visszatérve ódes magyar hazánkba, a református egyház javára fordítsa. A búcsúzó szénior a pályatársak szeretete s az ifjuság iránt érdeklődők jókívánsága, rokonszenve kíséri külföldi útjában. E hó végén indul Schveizba, honnan a nyár végén Németországba egy nagyobb egyetemre megy theologiai tudományt hallgatni. Szerdán este tartja búcsúzóját szűkebb baráti körben Törő Imre vendéglőjében.

— **Utlevél az egész világra.** A debreczeni ev. ref. főiskola volt seniora, tiszteletes Harsányi Pál az egész világra érvényes utlevélet kért, hogy tanulmányait a külföldön kiegészítse.

— **Meghaltak.** Rác Margit ev. ref. 9 éves tanuló, Tóth Mihály ev. ref. 45 éves kisbérő, özvegy Seres Istvánné Szilágyi Julianna ev. ref. 62 éves piaczi kőtelárus, Farkas Imre ev. ref. 36 éves gazdasági cseléd, Kis József ev. ref. 60 éves népművész, Arany Mária ev. ref. 9 éves tanuló Molnár József ev. ref. 5 hónapos és Busi Erzsébet ev. ref. 1 hónapos csecsemők.

— **Az álhirlapíró.** Lapunk keddi számában megemlékeztünk arról az alakról, aki a „Debreczeni Független Ujság“ munkatársának adja ki magát. Az alak *Bárany* Izsónak nevezi magát és a hivatalokban is megfordul. Hétfőn a főkapitányságon kérdőre is vont a *Szöts* Lajos rendőrbiztos, de még neki állt feljebb, hogy majd így-ugy megmutatja ő, amért a szavában kételkedni mernek és elrohant. Nemrég *Orosz* László rendőrfogalmazó előtt a „Debreczeni Független Ujság“ munkatársának adta ki magát. Ennek fültanuja volt *Dobos* József rendőrbiztos is. Az álhirlapíró ellen szerkesztőségünk a megtorló lépéseket megtette.

— **Eljegyzés.** Laber Aladár, a helybeli máv. gépjavitó mérnöke, jegyet váltott. Berényi Ella kisasszonnyal.

— **Városi muzeum.** A létesítendő muzeum tárgyai a volt gazdasági tanintézetben vannak egyelőre leraktározva, de nem sokára állandóan elhelyezik az értékes tárgyakat. Milesz Béla, a tiszafüredi muzeum tudós őre, a városi tanács felkérésére a jövő hóban megkezdi a rendezést.

— **A zenede vizsgálati hangversenye** tegnap folyt le az egyet termében, melyet szinig megtöltött az előkelő hölgyközönség s a zeneértő fiatalok. S valóban nagy sikerrel pergett le az egyes számok, melyek mindegyike arról tett tanúságot, hogy az intézet vezetősége s tanári kara minden lehető elkövet, hogy növendékeinek képességét a legnagyobb igényeknek is megfelelőleg kiművelje s az intézetnek már eddigi jó hírnevét még inkább terjessze. Hosszu volna sorra vonni az egyes pontokat s megemlékezni minden egyes szereplőről, csak annyit mondhatunk, hogy úgy a bájos leánykák, mint az ifjak bátran állottak meg helyöket és sok-sok tapsot arattak.

Különösen Szatmári Erzsébet zongora, Veszprémy Andor hegedű, Jablonczay Lenke zongorajátékaért s Bognár Matild gyönyörű énekéért. Szép volt a 6. sz. vonósnyegyes s kedves a 8. sz. „Reggeli üdvözlés“, melyet az intézet női zenekara adott elő. Műsor után az igazgatóság számtalan szorgalmi jegyet osztott ki, kiknek névsorát térszűke miatt nem adhatjuk, ellenben azokat, kik dícsérő oklevelet, ezüst és bronz érmet kaptak itt közöljük: Dícsérő oklevelet kaptak: összhangzatból: Solomájer József, Zongoratanzak középtanfolyamban, Darvas Alice, Rózsa Ilona, Simonffy Ilona, kiművelési tanfolyamban: Balla Gizella, Békési Anna, Szatmári Erzsébet. Hegedűtanzakon: Fábián Margit, Gordonka tanzakon: Hajdu István. Bronz érmet kaptak a zong. tanzak kiművelési tanfolyamát: Poósch Margit, Weisz Ella, Jablonczay Lenke. Ezüst érmet kapott az ének tanzak 8. o. növ. Bognár Matild.

— **A kereskedő ifjuság köréből.** A következő híreket küldötték: A kereskedő ifjak társulatának dalköre tegnap este választmányi ülést tartott, melyen elhatározta, hogy jövő hó 9-én szombaton este a Dobos pavilonban táncszal egybekötött dalestélyt rendez. Az elnökség mindent elkövet az estély sikere érdekében s hisszük is, hogy ezen törekvő dalkör meg is fog felelni a várakozásnak. Egyben pedig elhatározta, hogy egyes számokra műkedvelőket kér föl. A műsornak idején tudatni fogjuk. Társulatunk ez idényben nyári estélyt nem rendez és így közös erővel működve a siker teljes lesz.

A „kereskedő ifjak“ asztaltársasága f. hó 25-én a Dobos pavilonban hangversenyyel egybekötött zártkörű táncestélyt tart. Az estély műsorát itt közöljük: 1. Nyitány Magyarai testvérektől; 2. Vig szavalt: előadja Klein Ilonka kisasszonytól; 4. Hegedű szóló Szenes Jenő úrtól; 4. Ének szám Ganzlné Goldstein Jolán urnától; 5. Komoly szavalt Rózsa Ilonka kisasszonytól; Gordonka szóló Hajdu István úrtól, zongorán kíséri Rózsa Ilonka kisasszony; 7. Pár jelenet Nuszbaum Szeréna kisasszonytól és Kálmán Lajos úrtól; 8. Hegedű szóló előadja Kardos Samu. Szünet alatt nagy amerikai pezsgő vásár.

— **Eltévedt gyermekek.** A külvárosokban szabadjára eresztik a szülők a jó melegben a gyermekeket. Az apróbbja persze elbódorog és eltévedt. A rendőrség két eltévedt csepséget is vett gondozásba tegnap. Az egyik 3 éves és a nevét is megtudta mondani, a másik azonban csak másfél esztendősen lehet és beszélni nem tud, csak sirni keservesen. A szülők az est folyamán jelentkeztek.

— **Három forint egy mázsa széna.** A nagy Hortobágyon az égető szárazság mellé beütött az állatnyavalya, a száj és körömfájás. E miatt zár alá helyezték a pusztát; onnét ki sem lehet hajtani a jószágot. Azért úgy megdrágult ott a széna, hogy mázsájáért 3 forint 20 krajczárt is követelnek; de még maholnap pénzért sem igen lehet kapni. Hir szerint a leégett pusztán az éhségtől már is döglének a bárányok.

— **Az öngyilkosjelölt.** Tulságosan érzékeny legény lehet Pataki Imre, Polgári Balint birtokos cselédje, hogy kedden reggel fel akarta magát akasztani azért, mert a cselédársai kigunyolták. Szerencsére sőt tervének kivételében megakadályozták. A rendőrségen ígeretet tett, hogy az esetben nem ismétli meg tettét, ha a csufolkodók közé nem kell visszamenni. A gazdája el is engedte és a csuffá tett legény elbujdosott még a határba is.

— **Mért drágult meg a csirke?** A debreczeni piacon hallatlan módon felfűzött a szárnyas jószág ára. A rendőrség azonban kipuhította, hogy a szárnyas jószág árának hirtelen való felszökését *Sidlov Wachskerz* Salamon tarnovi és *Saxenhaus* Rubin jároslawi baromfi-alkuszok okozták, akik hatósági engedély nélkül ezer-számra vásárolták össze a baromfiakat az utóbbi hetekben. A rendőrség ennek dacára nagyon enyhén büntette őket, csupán 20—20 korona pénzbüntetésre, de felszólította őket, hogy legkésőbb három nap alatt hagyják el a várost.

— **Akasztott ember a temetőben.** Kedden délben 1 órakor a péterfiai temetőből telefonon értesítette a temetőcsész a rendőrséget, hogy a temető északi oldalán levő meggyfák egyikére felakasztotta magát valaki. Pósalaky Mihály polgári biztos és dr. Balkányi Ede kerületi orvos kocsin hajtottak ki a temetőbe, ahol még mindegyre ott csüngött a meggyfán az öngyilkos. Se a temetőcsésznek, se a bámész közönségnek nem jutott eszébe, hogy le kellene vágni az istenadtát. Persze így aztán alaposan meg is halt a szerencsétlen. Az öngyilkosról megállapították, hogy Dihen Samu csapó-kerti nádkötő, 60 éves ember. A holttestét beszállították a közkórházba.

— **Tűz.** Kedden délután Pap Istvánné homok-utca 106. sz. a. lakos házában a disznóól kigyuladt. Mire a tűzoltóság megérkezett, a házbelielk elnyomták a tüzet.

— **Csavargók.** A pályaudvar egyik félreeső zugában aludtak Szabó Gyula és Tóth Ferenc csavargók. A hortyogásokra figyelmessé lett a rendőr és bekísérte őket.

x **Pinozér tanuló**k, jobb házból való fiúk, felvétetnek a Dréher-sörcearnokban.

x **Sikeros vizsga után** a legcélszerűbb ajándék egy valódi angol szoba torna készülék (Izom erősítő.) Kapható Nagy András keztyűgyárában Debreczen.

x **Merényi és Bartishán tudományos színháza** előadásait e hó 25. és 26-án szombat és vasárnap este a Dréher sörcearnok nagy nyári kertjében fogják megtartani. Merényi és Bartishán társulatával csak 2 előadásra jön Debreczenbe a Continens legfinomabb és legügyesebb bűvészek komikusa, illuzió művészek és hasbeszélő család bemutatja a K. Kremzer és Schuhmann czirkuszban bel- és külföldön óriási sikert aratott és most érkezik külföldről, a hol e téren új spritisztikai kamarájával óriási hatást ért el. A 108 éves énekesnő bemutatása igen komikus társulat, melyre a közönség figyelmét felhívjuk.

x **Képkerekek,** tükrök, fésűk, kefék, illatszerek, szappanok, mindenféle uti táskák és kofferek igen olcsó szabott árak mellett kapható **Mentze Henrik** újdonságok áruházában Piacz- és Szentanna-utca sarkán.

TÁVIRATOK.

Orosz-japán háborúról.

Kaiping mellett történt meg eddig a legvéresebb ütközet Stackelberg orosz tábornok 30.000 főnyi seregével, amelyet három oldalról körülzártak a japánok. Az oroszoknak sikerült a menekülés Karbin felé, de irtózatos veszteség árán. **A csatateret ötezernél több orosz halott borította.** A sebe-

sültek szá
Mintegy 3
Utóla
mellett az
ezeret me
Orosz
angol lap
nok örül
egyetlen c
lentállani.
mulatos h
hogy egye
Még a pro

Törő
Bécs.
szultán köv
rálynal, aki
által küldöt
velét, azutá
béget. A ki
szultán küld

Pló
Budapest
dor igazsá
mondását,
rendtartás
beleegyezn
köröknek
eljárás me
megvalósít
utazott Bé
czáfolata d

Budapest
és a nem
tartottak. A
Kálmán eln
a galaczi bo
Samu szóla
Géza panas
igéreteit nem
mok dolgába
sem lesz re
követeli. Th
és kimondja
követeli az
kimondta, h
len és ellene

Szeged.
gedi esküdt
Pál nagykiki
vagonukból
perét. Tagad
dékkal ölték
testvér a leve
kosok apja a
gyalás 3 nap

Péterv
el Bobrikov
gyűlt és l
temetésen r
család is, a
tés. De mit

Magyar
suhancz a m
kereskedő lop
revette és utá
álta és sebei

sültek száma 10.000 embernél több. Mintegy 3000 ember foglyul esett.

Utólag jelentik, hogy Stalissa mellett az orosz halottak száma a **két ezret meghaladja.**

Orosz tisztek beszéltek a „Times” angol lap tudósítójának, hogy a japánok örülettel határos támadásainak egyetlen orosz katonája sem tudott elmenteni. A tüzérség működése bámulatos hatású. Oly pontosan lönek, hogy egyetlen lövedék sem vesz kárba. Még a próbálások is találhatnak.

Török küldöttség Bécsben.

Bécs, június 21. Abdul Hamid török szultán követi ma délben tisztelegtek a királynál, akinek Sakir pasa adta át a szultán által küldött rendjelet és sajátkezűleg írt levelét, azután bemutatta Rami basát és Nedsibéget. A király megszólítással tüntette ki a szultán küldöttjeit.

Plósz miniszter bukása.

Budapest, június 21. Plósz Sándor igazságügyi miniszter beadta lemondását, mert a katonai bünvádi perrendtartás huzavonájába nem akar beleegyezni. A kormány ugyanis bécsi köröknek engedve, a katonai bünvádi eljárás megváltoztatását nem akarja megvalósítani. Tisza Pista állítólag ezért utazott Bécsbe. E híreket a Bud. Tud. czáfolata daczára fentartják.

Pártértekezletek.

Budapest, június 21. A függetlenségi és a nemzeti párt ma este értekezletet tartottak. A függetlenségi párt ülésén *Thaly* Kálmán elnököt. A párt elhatározta, hogy a galaczi botrány dolgában holnap *Bakonyi* Samu szólal fel napirend előtt. *Polónyi* Géza panasolja, hogy a Tisza-kormány ígéreteit nem váltja be. A választási reformok dolgában is felültette az országot. Abból sem lesz remmi. A legerélyesebb harcot követeli. *Thaly* osztja Polónyi fejtegetéseit és kimondja, hogy a párt a legerélyesebben követeli az elégtételt. — A nemzeti párt is kimondta, hogy Tisza álláspontja törvénytelen és ellene állást foglal,

Eremiták gyilkosai.

Szeged, június 21. Ma kezdte a szegedi esküdtszék tárgyalni az uzorás Eremiták Pál nagyikikindai képviselő gyilkosainak, a vagyonukból kiforgatott Sibul-testvérek büntetését. Tagadják, hogy előre megfontolt szándékkal ölték volna meg. Azért lőtt az ifjabb testvér a levegőbe, hogy megijessze. A gyilkosok apja a vallomást megtagadta. A tárgyalás 3 napot vesz igénybe.

Bobrikov temetése.

Pétevár, június 21. Ma temették el Bobrikov tábornokot, Finnország gyűlölt és legyilkolt kormányzóját. A temetésen megjelent a csár és a csári család is, ami szörnyen nagy kitüntetés. De mit használ ez Bobrikovnak?

Lelőtt tolvaj.

Magyar-Kanizsa, június 21. Ujjas József suhancz a múlt éjjel Weiszberger gabona kereskedő lopni akart, de az éjjeli őrszervevő és utána lőtt. Ujjast a lövés eltalálta és sebeibe belehalt.

Az erzsébetfalvi gyilkosság.

— Meggyilkolta a fiát. —

Annak a vérfagyasztó családi tragédiának, amelynek tegnapelőtt éjjel játszódott le Budapest határában, Erzsébetfalván az utolsó fölönvása, egy részletét sem fűdi már homály.

Belátni már a rejtélyes bűnügy egész szövevényébe, tisztán állnak már azok az indító okok, amelyek a szerencsétlen fiút a bűnös életre vitték s a még szerencsétlenebb apát fiának a gyilkosává tették. Stauber János körülbelül három esztendővel ezelőtt jött haza a katonaságtól. Akkor megházasodott. A házasságból két gyermeke származott, akik közül az egyik, egy két éves fiúcska, néhány hónappal ezelőtt játék közben beleesett Stauber Ágostonnak, a gyilkos apának, kocsmája alatt elfolyó patakba s megfulladt. Stauber János, aki egészen idáig becsületos munkával kereste meg a kenyerét, bánatában ivásnak adta magát. Az ital aztán végleg tönkretette. Gyermekeinek a szerencsétlenségeért az édes anyját, Stauber Ágostonnét okozta. Föl is jelentette a pestvidéki törvényszéknél gondatlanságból okozott emberölésért.

A törvényszék azonban két hét el ezelőtt felmentette Stauber Ágostonnét, ami annyira elkeserítette a fiát, hogy azóta még többet ivott s még duhajabbul viselkedett. Gyermekeinek a halála óta folytonosan civakodott az apjával, aki a feleségének fogta a pártját. Minden alkalmat felhasználta, hogy az apját bosszantsa. Tegnapelőtt éjjel újra összeütkezésre került a sor az apa és fia között.

Stauber János ismét részegen duhajkodott az apja kocsmájában. Az öcsese, hogy a folyton megújuló veszekedésnek elejét vegye, átadni küldte a bátyját.

— Jó, megyek — szolt Stauber János — de csak akkor, ha te is jössz.

Az öcs színleg le is feküdt vele és mindig bátyja horkolásából arra következtetett, hogy az már alszik, felkelt és dolgára ment.

A garázda ember azonban csakhamar fölébredt, feltápáskodott és a kocsmahelyiségben újra kezdte a duhajkodást. Közben kijött az apa. Az elzüllött fiú most mindenáron beléje akart kötni. Mikor az öreg Stauber a kocsmá elött veszteglő két kocsisra rászólt, hogy hajtson tovább, Stauber János először mindenféle szidalommal halmozta el az apját, majd kést rántott és le akarta szurni. A megtámadott ember beugrott az ivóval szomszédos szobába. Itt felkapta az asztalon heverő kenyérvágó kést és elkeseredett haragjában azzal rontott ki. A részeg merénylő, hogy apja kezében is kést látott, megijedt. Futva menekült a kocsmából az utcára, segítségért kiáltozva. Az apa nyomon követte. Jó darabig tartott ez a rémes hajsz, amelyben az öreg fékezhetlen dühvel üldözte a fiát. Senki sem mert közüjük állani és amikor Stauber hátranézett az öt üldöző öreg emberre, megbotlott és elesett.

A következő pillanatban már rajta termelt az apa és egymásután kétszer oldalába dőfte a kést. Mind a két dőfés halálos volt és Stauber János szörnyen halt az utca kellős közepén. Az apa erre kiejtette a kést kezéből és önként jelentkezett az előjáróságnál, ahol letartóztatták.

Stauber János holttestét tegnap délután boncolták föl. Érdekes, hogy Stauber Ágostonné, akinek a központi vásárcsarnokba „stand”-ja van, egészen nyugodtan árulta a cseresznyéjét. Mintha mi sem történt volna.

Nyilttér.

Felhívás

a tisztelt kerékpározó közönséghez!

Tudvalevő dolog, hogy csakis szakszereően összeállított és gondosan kijavított kerékpárokon lehet kényelmesen és bosszuság nélkül közlekedni, minélfogva felhívjuk a t. kerékpározó közönség b. figyelmét *ujjonnan megnagyobbított kerékpár mechanikai műhelyünkre*, ahol mindennemű kerékpár mechanikai munkák kiváló gonddal, szakértelemmel és a lehető legolcsóbb árak mellett eszközöltenek.

Külön kiemeljük, hogy *egy kerékpár teljes zománczolása 4 frtba kerül*, úgy hogy egy izléstelen kinézésű kerékpár 4 frtért teljesen újja alakíttatik. Kivánatra a kerékpár peremeit bármily színű csikokkal is ellátjuk.

Legjobb gyártmányú ez évi modellű kerékpárok gyári árakon.

Kerékpár alkatrészekben nagy választék 30% engedményei.

Schweitzer Testvérek

varrógép-, kerékpár- és alkatrészek gyári raktára

DEBRECZEN, Piacz-utca 56. sz.

A tavaszi és nyári idényre érkezett mosó áru újdonságaimat u. m. **Cosmanosi duchesse szatténok, francia kartonok és batistok, piquék, átörölt fehér ajour és himzett batistok, fiu ruhákra való czérna szövetek, elsőrendű minőségű czérna fonál, Creás és Rumburgi vásznak, Schroll-féle chiffonok, csipke függönyök, ágy- és asztal terítők, saját készítettésű paplanok, harisnyák, kezyük és mindennemű rövid áruk raktárát olcsó szabott árak mellett ajánlja**

Teljes tisztelettel

Nádudvary Lajos

Vágó Andor-féle üzlet

főtér, a nagytözsde mellett.

Hajdusági Bajuszpedró.

Szép bajusz

Védjegy.

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedró használata által, mely legjobb az összes bajuszpedró készítmények között. A bajuszt nem törli, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem keményedik meg.

Egy doboz 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotschnek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-u. 8 sz.

Valamint minden debreczeni gyógyszerárban.

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A egkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Iroda szolgál. Egy javakorbéli, családós fiatal férfi boltiszolganak, irodaszolganak, iskolaszolganak ajánlkozik (havi bér mellett). Értelmes ember, a ki nagyobb gazdaságban, mint ispán is működött és életrevalóságát, ügyességét sokféleképpen bebizonyította. Tisztességes bizonyítvánnyal rendelkezik. Több nyelvet is beszél. A magyar- és német nyelvet szóval, mint írásban tudja. Jól beszél szerbül és tótul is, azonkívül az angol nyelvben is van jártassága. Tehát egy üzletben vagy uri háznál mint felügyelő, mint megbízott sokféleképpen használható. Czim a kiadóhivatalban tudható meg.

Ház kedvező feltételek mellett eladó vagy bérbé kiadó, két nagy üzlethelyiség, három szoba és mellékhelyiségek. Petőfi-tér 2. sz.

Kezdő varrólányok ha már gépen varrni tudnak felvétetnek Rózsa Lajosnál kistemplomtéren.

DEUTSCH LAJOS
fűszerkereskedő, Piacz-utca 38.
Ajánl mint a hajdumegyei méhészegylet elárúsítója
idei friss pergetésű
akác mézet
1 kiló 60 krajczár.
5 kiló 2 frt 50 krajczár.

A
Hidegvizgyógyintézet
a nagyerdei fürdőben
már MEGNYILT.
Ugyanott mindenféle
gyógyfürdők
előállítatnak.

Gyertyánliget
(Máramarosmegye)
a legegészségesebb klimatikus, erdei, hegyi-gyógyhely, ásványfürdő és vizgyógyintézet.
Előnyek:
1. Olcsó árak és fesztelen életmód. 2. Enyhe éghajlat és barátságos környezet. 3. Közeli vasútállomás és jó kocsit. Csodálatos szép magas fekvés, por- és szélmentes, ózondus, enyhe levegő, kitünő ízű és könnyen emészthető tiszta vasforrások. Teljesen berendezett vizgyógyintézet. Legradikálisabb gyógsiker: vérszegénység, sápkór, idegesség, neurasthenia, gyomor-bélhajok és női bántalmaknál. Kényelmes, csinos lakások és igen jó ellátás. Igen mérsékelt árak. IDENY: május-október. Vasuti állomás Nagy-Bocskó.
A fürdőigazgatóság.

Konyári sóstó fürdő
= október hó 1-ig nyitva áll. =
Tiszta szikes fürdők és kifogástalan, szép lakó szobák jutányos ár mellett rendelkezésre áll a t. fürdő közönségnek.
Prospektust és egyéb felvilágosítást ingyen küld
FRANK, fürdőintéző.

MIHALOVITS J.
gyógyszertára s gyógyszerészeti mőlaboratoriuma a „Kigyó”-hoz
Debreczenben, Főtér 31. sz.

Ajánlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème arczsépitő s bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcnek üdéséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczörösség, májfolt, sömör, szeplő s egyéb tisztátalanságnál. **1 tégely harmat-crème ára 1 korona.** A kréméhez használandó poudert, a mely az arcznak üde, ifju színt kölcsönöz, háromféle színben kapható u. m.: fehér, rózsás s crème színben. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által ve'ekedik minden más készítménnyel. Jól tapad és igen jól fed. **Próbadoz ára 50 fillér. A Mollitergin** a legkiválóbb arcz s különösen kézbőr-ápoló folyadék, mely a bőrnek se-lyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kézbőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsiroz s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos s rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arczbőrt a legrövidebb idő alatt üdévé, finommá tesz. Megbarnult kezeket, eldurvult kézbőrt fehérré, puhává változtat. **Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.**

Harmat-arczpor, mely az arcznak üde, ifju színt kölcsönöz, háromféle színben kapható u. m.: fehér, rózsás s crème színben. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által ve'ekedik minden más készítménnyel. Jól tapad és igen jól fed. **Próbadoz ára 50 fillér. A Mollitergin** a legkiválóbb arcz s különösen kézbőr-ápoló folyadék, mely a bőrnek se-lyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kézbőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsiroz s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos s rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arczbőrt a legrövidebb idő alatt üdévé, finommá tesz. Megbarnult kezeket, eldurvult kézbőrt fehérré, puhává változtat. **Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.**

Dr. Borsos-féle
Növényi-hajszesz. Meggátolja a hajkibulást, a fejbőr megkopasodását, a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr betegségekétől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsiroz. Nem piszkítja a fehérenmüt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést. **1 üveg hajkenőcs ára 1 vagy 2 korona.**
Növényi hajkenőcs. Azok részére, a kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyanolyan kiváló hatásu hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz. Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos! **1 tégely hajkenőcs ára 1 korona.**
iztelen csukamájolaj A Mihalovits-féle teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik. A Mihalovits-féle
China-bor
China-vas-bor.
Condurangó-bor.
Pepsin-bor.
1 üveg ára
1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gonddal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.
Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Nyomatott Mihalovits és Károlyi gyógyszerüzletében Debreczenben, a Főtérnél szembe.

II. évi
De
Sopá
lás miatt,
mit. Nem
dorlás szü
nek meg
okai. Osto
lehet ezt
a Tiszánál
Pista, hog
nem foly
kivándorlá
Két f
Az egyik a
ben a kiz
zott, kirab
élni a n
szerannyi
saját táplá
aldott ors
adomány
elviszi és
fordítja a
elegendő
ket az a
család ura
népfölösleg
Virrad
Hát m
azt remélte
magamat;
éj keblének
kodik tolaok
Gyöngy
dűjét epede
még egyszer
belé csörge
arany hullár
Fel vig
vatan vend
sátok meg,
vány égi go
Köszön
rám az abla
szemekkel
lak, mert er
tam ki nem
Első a
déggel ugy
felebe ujab
sugár szorul
igen, pukkad
Most
az ádáz m
MIH
gyógys
DEE
a vár